

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Πέμπτη 05.12.2024:

Σε γνωρίζω από το Πυθαγόρειο θεώρημα: Τα ελληνικά προεπαναστατικά μαθηματικά κείμενα ως φορείς εθνικού λόγου

Μιχάλης Σιάλαρος (μέσω zoom)

Αναπληρωτής Καθηγητής Ιστορίας Επιστημών στην Αρχαιότητα

Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Καρλόβασι, κτίριο Αλεξάνδρου του Πανεπιστημίου Αιγαίου (απέναντι από το Γυμνάσιο Καρλοβάσου), Αίθουσα Ι1

20.00-21.30

Περίληψη ομιλίας:

Σύμφωνα με μια ευρέως διαδεδομένη άποψη, ο μαθηματικός λόγος εκφράζεται αυστηρά μέσα από τεχνικά κείμενα και, ως εκ τούτου, είναι πολιτισμικά ουδέτερος. Μια τέτοια αντίληψη φαντάζει εύλογη, αφού τα τυπικά χαρακτηριστικά του μαθηματικού λόγου, ανάμεσα στα οποία περιλαμβάνονται το περιορισμένο λεξιλόγιο, ο τεχνικός χαρακτήρας της ορολογίας, η εκτεταμένη χρήση συμβολισμών και, κυρίως, η ίδια η θεματολογία, δεν ευνοούν την ανάδειξη ούτε της προσωπικής φωνής των συγγραφέων ούτε του πολιτισμικού πλαισίου μέσα στο οποίο γράφεται ένα μαθηματικό κείμενο.

Θα εξετάσουμε την παραπάνω άποψη, εστιάζοντας στα έντυπα ελληνικά μαθηματικά κείμενα που δημοσιεύτηκαν κατά τη διάρκεια των δεκαετιών που προηγήθηκαν της επανάστασης του 1821. Εκτός από το αμιγώς μαθηματικό τους περιεχόμενο, αυτά τα έργα περιλαμβάνουν επίσης μη-μαθηματικά μέρη, όπως τίτλους, προμετωπίδες, προλόγους, αφιερώσεις, εικόνες και επιγράμματα, τα οποία δεν έχουν ακόμα μελετηθεί συστηματικά.

Μέσα από την εξέταση τέτοιων στοιχείων, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι τα έντυπα ελληνικά προεπαναστατικά μαθηματικά κείμενα, ως πολιτισμικά προϊόντα της εποχής μέσα στην οποία γράφτηκαν, λειτούργησαν όχι μόνο ως φορείς μαθηματικής εκπαίδευσης αλλά και ως φορείς εθνικού λόγου. Σε αυτό το πλαίσιο, αρκετοί συγγραφείς, μεταφραστές, επιμελητές και εκδότες μαθηματικών κειμένων καταγράφουν την αίσθηση ότι υπηρετούν μια αποστολή, η οποία εκτείνεται πέραν του στενού πλαισίου της μαθηματικής εκπαίδευσης.

Συντονιστές:

Κωνσταντίνα Ζορμπαλά

Κωνσταντίνος Τσαπρούνης

Email: tina.zorbala@aegean.gr